GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 95. 16. Sierpnia 1824.

Wiadomości kraiowe.

Okólnik C. K. Rządu kraiowego.

Przewozowe pod Dobrowlanami dla pieszych, do drugiéy klassy Taryfy zniżone zostało.

Przewozowe na Stacyi myta drogowego i przewozowego pod Dobrowlanami, z 3ciey na 2gą klassę Taryfy od dnia 1. Sierpnia r. b. dla pieszych zniżone zostało.

Co z odwołaniem się do Okólnika z dnia 7. Marca 1823 Nro. 11370 porząd. 73 dotyczącego Wykazu, do powszechnéy podaie się wiadomości.

We Lwowie d. 11. Lipca 1824.

(*Podpisy.*)

Uwiadomienie

Nayiaśnieyszy Pan raczył naywyższą uchwałą z dnia 15. Czerwca r. b. nadadź następuiące przywileia: 1) Drukarzowi Medyiolańskiemu Nicolo Bettoni, pięcletny przywiley, na poprawę zwyczaynéy prassy drukarskiey, zasadzaiącą się na użyciu cylindra zamiast prassy szrubowey, przez co cała machina odmienia się, z tym dokładem, że ten przywiley iedynie tylko uprawnionym drukarzom iakimkolwiek tytułem ustąpiony bydź może, a i to pod zachowaniem prawnych przepisów policyi i cenzury; 2) Janowi Jerzemu Stauffer mieszczaninowi i fabrykantowi instrumentów muzycznych, w Wiédniu w mieście pod Nrm. 111 mieszkaiącemi, i Maxymilianowi Haidinger fabrykantowi klawikordów w Wiedniu na Schaumburgergrund pod Nrm. 18 mieszkaiącemu, pięcletny przywiléy na poprawę klawikordów z wklęsłemi skrzydłami, która co do istoty na têm zasadza się, że klawiatura płaski i cyrklasty kształt dostaie, i klawisze w swéy mierze umnieyszaią się, przez co każdemu na klawikordzie graiącemu, w szczególności zaś dzieciom nadzwyczayna podaie się łatwość, i naymnieyszóy ręce możném staie się wygranie naytrudnieyszych kompozycyy. 3) Maryi Miesel, urodzonéy de Gberlizzi i iéy córce Józefie de Periboni, małżonce sensala, w Wiedniu w ulicy Kumpfgasse zwanéy pod Nrm. 830 mieszkaiącym, pięcletny przywiley na wynalazek, za pomocą machin z wielkiem oszczędzeniem czasu, robienia kapeluszów damskich i dziecięcych z słomy zwyczaynéy, które do naycieńszych kapeluszów Florenckich podobne są.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Okręt Holenderski, który w d. 5. Czerwca zawinął do Kurakao, przywiózł wiadomość, iż gdy opuszczał Karakas i la Guayra spokoyność w tych miastach panowała, atoli na 14 dni wprzód Negry i Mulaci podnieśli bunt, który szczęściem wnet został ułomiony i 7 spiskowych rozstrzelano. Chcieli oni pomścić się śmierci 4 Pułkowników wskazanych na śmierć przed 2 miesiącami, z powodu spisku, który miał zamiar oddać Rząd w ręce Negrów i Kolorowych. Klęska Boliwara sprawia w Kolumbii wielkie wrażenie, i dla wsparcia onegoż na nowo się uzbraiaią.

Portugalia.

Podług listów z Rio-de-Janeiro, uzbraiano tam wyprawę z okrętów woiennych i przewozowych, nad którą chciał Cesarz przełożyć Lorda Cochrane. Przeznaczenie oney niewiadome; iedni sądzą, że ma zaiąć w posiadłość portugalską Angela w Afryce; inni, że wyydzie na morze południowe. Naypodobnieyszy zamiar téy wyprawy iest zaspokoienie stronnictw w Pernambuku i Maranhamie.

Listy z Maranhamu z d. 10. Czerwca, nadeszłe do domów handlowych w Liverpolu, zawieraią wiadomość, że w wspomnionéy stolicy prowincyynéy były znowu polityczne zaburzenia. Współczłonków Rządu cywilnego uwięziono na rozkaz Gubernatora woyskowego, i miano ich posłać do Rio. Atoli w nocy d. 4. Czerwca wybuchło przeciwdziałanie, w skutek którego uwięzieni członkowie zostali uwolnieni, a Gubernator, który to uczynił rozkazał musiał uciekać. Podczas tych rozruchów zginęło kilku ludzi między temi i brat Gubernatora. Gdy statek pocztowy opuszczał Maran-

ham przywrócono wprawdzie spokoyność, atoli obawiano się nowéy burzy.

Hiszpaniia.

Gwiazda z d. 28. Lipca zawiéra następuiące wiadomości z Madrytu z d. 22. Lipca: »Królestwo Ich Mość powrócili od kilku dni do wód Sacedońskich. Król używa wod mineralnych z wielkim skutkiem. — Uwolnienie pierwszego Ministra, Hrabiego Ofalii, ogłoszono w gazecie nadworney w sposobie następuiącym: »Król Jego Mość przychylaiąc się do życzeń Hrabiego Ofalii, uwolnił tegoż od obowiązków Sekretarza Stanu wyrokiem z d. 11. t. m. a na mieyscu onegoż mianował Sekretarzem Stanu Don Francisco de Zea Bermudez nadzwyczaynego Posła i Pełnomocnego Ministra na Dworze Londyńskim. Zarząd tegoż Ministeryium aż do przybycia P. Zea, poruczony będzie Don Lois Salazar Ministrowi Morskiemu.« — Zuchwałość gazet liberalnych Paryzkich i Londyńskich zaprzeczaiąca pomyślności woysk Królewskich w obiedwóch Amerykach, zniewala Rząd podania wszystkich dokumentów, z których może się okazać prawda zwycięztw. Do tych należy list urzędowy z Rio-de-Janeiro z d. 20. Maia, włącznie z drugim z Buenos-Ayres z d. 12. Kwietnia; ostatni potwierdza o zaięciu na powrót stolicy Peru przez Hiszpanów. Również prawdą iest, że osada zamku Kallao oświadczyła się za dobrą sprawą i wywiesiła chorągiew Królewską, Hiszpańską. Wszystkie okręty stoiące w porcie Kalayyskim zabrane zostały w imieniu Króla; między temi iest trzy wielkie woienne okręty, iedynaście kupieckich, nieliczac obcych. Boliwar przed tym wielkim ciosem cofnął się do Truxillo*)

Powyższe wiadomości potwierdza gazeta wychodząca w Buenos-Ayres El Argus z d. 2. i 10. Kwietnia.

Taż gazeta donosi, że woyska Peruwiańskie poymały Jenerałów Alvaredo i Santa-Cruz, i wydały ich dowódcom Hiszpańskim. Mówią nawet, że tegoż samego losu doznał były Prezydent Tagle. (Podług innych zaś wiadomości sam przeszedł do roialistów.) Wiadomo, że Kommissarze Kortezów zawarli z Władzami Buenos-Ayreskiemi traktat, którym Władzcy rewolucyyni obowiązali się uznać niepodległości tey Rzeczpospolitey, za to tam ci przyrzekli zapłacić summę 20,000,000 piastrów, aby woysku Francuzkiemu dadź odpór. Zaiste wiele przyrzekali owi, którzy zaledwie są w stanie utrzymać batalion z 500 ludzi, dla pohamowania Pampas - Indyianów, którzy ich nieustannie niepokoią. Wice-Król zaledwie pod ówczas otrzymał wiadomość o tym traktacie, chociaż nie miał związku z Królem swoim w niewoli będącym, pełen szlachetnéy niechęci traktat przez Ajentów Kortezów zawarty, uznał za nieważny. — Wiadomości autentyczne nadeszłe przez Rio-de-Janeiro, zawieraią, że iest nie wątpliwą rzeczą, iż nieustraszony Wice Król Lazerna zaraz po nadeyściu posiłków z Kadyxu wyruszy przeciwko Chili, gdzie go stronnictwo Hiszpańskie usilnie wzywa. W działaniach tych będzie mógł śmiało postąpić, ponieważ Boliwar osłabiony, i położenie iego między ludem, który go przeklina, tak iest niebezpieczne, iż starać się będzie ile można iak nayprędzéy powrócić do Kolumbii.«

Gazeta poranna Angielska wyraża: »Gazety Jamaickie z d. 30. Maia zawieraią wiele listów ze stałego lądu Ameryki południowéy. Podług nich, Kongres Bogocki, widząc wszystkie kassy puste, a nie mogąc nakładać podatków na lud Kolumbiyski, postanowił zabrać dobra duchowne, które dotąd ochraniał. Ten akt rozpaczy sądzi wielu roztropnych za krok przeciwko polityce uczyniony.

Kuryier zapewnia, że wiadomość o spisku zaszłym w la Guayra iest bezzasadną. Spór między pędzącymi muły wzięli za powstanie ci, którzy nie umieią ięzyka Hiszpańskiego.

Gwiazda donosi z Bajonny z d. 18. Lipca, iż podług listów kupieckich z prowincyy sąsiednich miały zayść rozruchy na różnych mieyscach. W Waladolidzie miało pospólstwo wpaść do kilku domów i w niektórych okna powybiiało. W Palencyi miał zginąć Margrabia. W Bilbao miała być potyczka między Król. ochotnikami a byłą milicyią i t. d.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Gazeta »*Star*« z dnia 23. Lipca zawiéra: »Już namieniono, że Krol Portugalski nakłonił się mianować Pełnomocnika, aby z umocowanymi przez Jego Syna, Cesarza Brazyliyskiego, Kommissarzami w Londynie wniyść w układy względem niepodległości Brazylii. Kommissarzami Brazyliyskiemi są: Jenerał Brant i P. Gameiro; ze strony Portugalskiéy: Margrabia Villa-Real (D. Louis de Souza, Poseł Portugalski na Dworze Londyńskim. Ci pełnomocnicy mieli się zebrać przed kilkoma

*) Boliwar idąc dla działania zaczepnie napadł pod Usquil na woysko Hiszpańskie i został na głowę zbity.

Nota Gwiazdy.

dniami dla wymiany swoich pełnomocnictw; a ponieważ przez etykietę szło o mieysce, gdzie narady odbywać się maią, zatém Rząd Angielski wyznaczył onym pokoie w Wydziale Spraw Zewnętrznych na obrady, dla uniknienia sporów względem wyboru domu Portugalskiego lub Brazyliyskiego Posła.

Mówią, iż w dniu 22. Lipca z innego iesżcze powodu włożono sekwestr na część nowéy pożyczki Kolumbiyskiéy będącéy w rękach kontrahentów. Sekwestr ten różni się od pierwszego w tém, że teraz mianowicie osoby składaiące Rząd Kolumbiyski, miasto wyrazu: Rząd Kolumbiyski są zapozwane, ponieważ Sądy Angielskie nie uznaią ni tego, nie innego iakiegobądź Rządu Państw Ameryki Hiszpańskiéy. Wprowadzono tylko, że osoby namienione, podobnie innym za kontrakty, które sami lub przez umocowanych zawieraią, muszą być odpowiedzialnymi i dowiedziano, że tychże ajenci znaczne summy zabrali. Pytanie względem zobowiązania się zapozwanych osób będzie niebawem rozwiązane. Słychać, że wymienione osoby są następuiące: Szymon Boliwar, E. P. Santander, J. M. Strabo, Pedro Gual, D. B. Urbanego, J. M. Castello, i P. B. Mendez. Odwołał się zaś P. Walter, który przez kilka lat był ajentem Kolumbiyskim w Anglii.

Admiralicyia ogłosiła ulepszony systemat wyżywienia floty, z którego między innemi okazuie się, że ilość wódki zmnieyszona, za to maytkowie pobierać maią więcéy piwa, herbaty, kawy, mąki i t. p. i będą mieć powiększoną płacę o 2 szylingi.

Pewne towarzystwo Londyńskich domów chce założyć bank dla Irlandyi, dla wsparcia tamże obiegu pieniędzy. Chce ono — ponieważ dla przywileiów banku Dublińskiego, inaczéy nie można — założyć bióra w nayznacznieyszych miastach odległych od Dublina mil 50; kapitał do tego ma być 2 miliony fun. szt. podzielony na akcyie każda po 50 fun. szter. Bank Irlandzki rozpoczął działanie swoie 1784 kapitałem 600,000 funt. szter., który przez oszczędność wzrósł do 3 milionów, tak, że początkowa akcyia 100 fun. szt. warta teraz 1300.

W Niedzielę d. 18. Lipca złożono zwłoki Króla wysp Sandwichskich w grobie kościoła Śgo Marcina obok zwłok iego Małżonki. Sekretarz Rives ma zamiar w interesach swoiego zmarłego Władzcy udać się do Francyi i za powrotem swoim ze zwłokami zmarłych Królestwa, popłynąć do wysp Sandwichskich. Na kilka dni przed śmiercią sporządził Rives na rozkaz Króla nieiako testament, lecz takowy dopiéro na kilka godzin przed śmiercią został podpisany. Na rozkaz Króla poświadczył Gubernator testament, bo tak był słaby, że nie mógł pióra utrzymać, gdy mu zaś Rives przedstawił, że dokument bez iego podpisu będzie nie ważny, ujął Król za pióro i położył swóy znak, poczém Doktorowie Lei i Peregrine iakoteż Gubernator i inni z orszaku podpisali swe imiona, iako świadkowie. Admirał dotąd ieszcze chory.

W d. 16. Lipca po południa złożono zwłoki zmarłego Lorda Byrona w grobie rodzinnym w Hucknall. Maior miasta, starsi gminni, radcy miasta i różne bractwa Rottinghamu odprowadzili ciało do grobu.

Francyia.

Rozporządzenie Królewskie z d. 14. Lipca mianuie Prezydentów Kollegiów wyborczych, które zebrać się maią dla obsadzenia, również tyle mieysc uwolnionych w Izbie Deputowanych.

Synowie Xięcia Orleanu, Xiążę Penthiévre i Xięcia Nemour, przepędzą teraźnieysze lato w zamku swego oyca w Eu, położonym w Departamencie niższéy Sekwany, a w pobliskiém mieście Treport używać będą kąpieli morskich. Xiężna Berry odwiedzi młodych Xiążąt z Dieppy i w tymże samym czasie ziedzie także Xiążę Orleanu z Paryża do Eu. — Zdaie się, że Xiążę Angouléme nie poiedzie iuż do obozu pod Nancy, gdzie się zebrało 6 pułków iazdy.

Z 26 woyskowych uwolnionych w Toulouzie, a obwinionych, że byli w służbie Hiszpańskiéy, puszczono natychmiast 16, a 10 z innych powodów (8 za zbiegostwo) ieszcze zatrzymano. Między ostatnimi iest także Pułkownik Gauchais.

Jenerał Ballesteros przybył do Paryża ze swoim Adjutantem.

Minister Rezydent W. Xięcia Toskańskiego na Dworze Francuzkim, P. Karcher, umarł w Paryżu d. 24. Lipca.

P. Abel Remuzat mianowany iest Kustoszem wschodnych rękopismów w bibliotece Królewskiéy, który to obowiązek sprawował zmarły P. Langlé.

Królestwo Oboiéy Sycylii.

Jéy Królewicowska Mość Xiężna Kalabryi, małżonka Jego Królewicowskiéy Mości, Następcy Tronu, powiła szczęśliwie syna w d. 19. Lipca.

Podług listów z Neapolu, Królewsko-Francuzki Poseł na Dworze Neapolitańskim,

Hrabia de Serre, umarł w dniu 21. Lipca w Castellamare, gdzie się udał dla poratowania zdrowia.

Włochy.

Jéy Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiężna Maryia Ludwika, Xiężna Parmy i t. d. powróciła w d. 24. Lipca w pożądaném zdrowiu z Sycylii do Liworna, a w d. 26tym spodziewaną była we Florencyi.

Prussy.

Prezydent Rother, Dyrektor Król. Pruski handlu morskiego, uzbroił r. 1822 okręt, nazwiskiem Mentor, i dowództwo iego powierzył Kapitanowi Bremeńskiemu, Hamssen, a do interessów handlowych posłał Pana Oswald. Okręt ten zabrał po większéy części sukna Szląskie, płótna i inne wyroby Pruskie. Popłynął do Brazylii, a potém do brzegów Chiliyskich, gdzie znaczną część towarów przedał i zakupił nieco towarów mieyscowych. Z tamtąd udał się przez Ocean spokoyny do Chin, gdzie korzystnie przedawszy towary, wraca z zakupionemi znowu towarami Chińskiemi do oyczyzny. Król Pruski wydał rozkaz, aby okręt Mentor nie zawinął do Bremy, iak było dawniey przeznaczonem, lecz do Szczecina, i aby go tam uroczyście przyięto.

Szwecyia i Norwegiia.

Gazety Berlińskie donoszą ze Sztokolmu z d. 16. Lipca: »Podług listów z Helsingsborg uda się Jego Królewicowska Mość Następca Tronu ze swoią Małżonką na d. 17. t. m. na powrót do Krystyanii. Królestwo zaś Ich Mość pozostaną ieszcze w Helsingsborg.— Przybyło tu dwóch synów zmarłego Marszałka Neya, i młody Hrabia d'Erlon (Drouet) syn Jenerała Francuzkiego podobnegoż imienia, chcąc się zaciągnąć do woyska Szwedzkiego — Rząd Rossyyski żądał wydania mapp Inflant i Estonii, które od dawnych czasów były w Król. biórze mierniczém i teraz trudnią się onychże spisem. — Żegluga parowym okrętem między Sztokolmem i Åbo, przez cały rok wstrzymana, że okręt ten miał przemycać towary, teraz znowu została przywrócona.

Rossyia.

Korrespondent Hamburgski zawiéra z Petersburga z d. 17. Lipca: »Onegday powrócił N. Cesarz do Carskiego Sieła z podróży przedsięwziętey do Gubernii Nowogrodzkiey. — Przybyli tu: Xiążę Felix Schwarzenberg z Wiednia i Hrabia Choiseul-Gouffier z Warszawy. — Kanclerz Państwa, Hrabia Romanzów, który bawił tu w zimie, iak zwyczaynie na lato wyiechał do dóbr swoich. Przed odiazdem swoim otrzymał następuiący Cesarski reskrypt, datowany w Kamiennym Ostrowie z d. 14. Lipca: Mości Hrabio! Odebrałem opisanie podróży około świata przez okręt Ruryk odbytéy, któreś Mi WPan przesłał; oświadczam WPanu za to Moię wdzięczność. Cieszę się, iż, chociaż WPana zdrowie zniewoliło WPana uwolnić się od służby publiczney, WPan iednakże nie przestaiesz dawać dowodów gorliwości około dobra publicznego, przez opiekę swoią kunsztom i naukom. Przyiemną iest dla Mnie rzeczą, okazać WPanu nowy dowód Moiego szczególnego poważania, z którém na zawsze zostaię, WPanu przychylny, Alexander.« — Równie Cesarz Jmć Kapitanowi-Kommodorowi floty, Krusensternowi, za staranną pracę w ułożeniu pierwszéy części dzieła: »Zbiór pamiętników do rozbiora i obiaśnienia atlasu morza południowego« i za wykonanie tegoż atlasu w rozmaitym względzie wielce użytecznego dla żeglugi, raczył swoie okazać upodobanie. — Porucznicy floty: Wrangel i Anjou, obadwa wychowańcy Ces. korpusu kadetów morskich, zaięci od lat 4 astronomicznemi pracami na północnych brzegach Sybiru, ukończyli tę dla nauk bardzo użyteczną pracę i już są w powrocie. Uwagi swoie czynili aż do drogi Behringa. — W skutek wezwania przez Ministeryium Skarbu ogłoszonego, ci, którzy pobieraią pensyie roczne od Rządu Rossyyskiego, czyli w kraiu, lub zagranicą, zgłosić się maią po odebranie takowych w czasie przyzwoitym, aby rachunki mogły być ukończone; mieszkaiącym za granicą wyznaczono iest czas, rok ieden. — Mieliśmy tu cały May i większą część Czerwca chłodny, wietrzny i suchy, dopiéro od dwóch tygodni ciepło z częstym deszczem, co obiecuie obfite żniwa. — Przywóz towarów zagranicznych znaczny; atoli sprzedaż onych nie w należytym stosunku. — Tuteyszy Krol Saski Poseł, Hrabia Einsiedel, wyiedzie w d. 14. na niniaki czas do swoiey oyczyzny. — Professor Hezel, ieden z nayznakomitszych orientalistów umarł w d. 12. z. m. w Dorpacie. Professor Clossius w Tübingen i P. Busch w Glückstadzie zostali zwyczaynemi Professorami w Uniwersytecie Dorpackim; pierwszy prawa, a drugi historyi kościelnéy i literatury teologiczney.«

Redakcyia Józefa Bensy; Druk J. J. Pillera.